

NVRR Goudvink 2013

Juryrapport

Apeldoorn, 22 november 2013

Vooraf

Doorwerking van goed onderzoek, daar draaide het om in de verkiezing van de Goudvink van dit jaar. Het gaat dan om zaken als: invloed op het college van B&W, effecten op de uitvoerende dienst, perspectieven voor de burger en de voorbeeldwerking voor onderzoek door andere rekenkamers. Daarnaast gold vanzelfsprekend het vereiste van een goede basiskwaliteit, traditiegetrouw het criterium in de beoordeling van ingezonden rekenkamerrapporten.

Een nieuwe opzet bleek nodig: de belangstelling voor deelname aan de verkiezing taande; in 2012 werd geen verkiezing uitgeschreven. Een evaluatie van de wijze waarop de kwaliteit van het rekenkamerwerk kan worden bevorderd werd uitgevoerd, met als resultaat een voorstel tot vernieuwing van de Goudvink.

De nieuwe opzet van de Goudvink is naar onze mening geslaagd. Er was – na enige aanmaning – voldoende belangstelling met interessante rapporten van rekenkamers en rekenkamercommissies uit het hele land. Van grote en kleine gemeenten, provincies, een hoogheemraadschap en van de Algemene Rekenkamer. De mate van doorwerking bleek een toetsbaar criterium. Diverse rapporten bevatten ook voor andere rekenkamers en rekenkamercommissies leerzaam materiaal.

De jury dankt het team van beoordelaars dat uitstekend werk heeft verricht in de fase die tot vijf nominaties leidde.

Tot ons genoegen kunnen we de Goudvink 2013 uitreiken aan een duidelijke winnaar onder vele goede inzendingen.

De jury
Ferd Crone (voorzitter)
Aukje van Roessel
Henriëtte Maassen van den Brink

De eisen

Zoals gezegd is de Goudvink in 2013 vernieuwd. Dit jaar is getoetst op de thema's technische basiskwaliteit van het rapport én – nieuw dit jaar - de mate waarin rapporten doorwerking hebben gehad.

Voor het thema basiskwaliteit is onder meer gelet op de opzet van het onderzoek, de onderbouwing van de conclusies, oordelen en aanbevelingen, en de toegankelijkheid van het rapport.

Bij de toets op de doorwerking is gelet op de activiteiten die de rekenkamer heeft ondernomen om de doorwerking van het onderzoek te bevorderen en op blijken van feitelijke doorwerking.

De jury kent aan het begrip doorwerking drie dimensies toe:

- de democratische push die is uitgegaan van het rekenkamerrapport. Hieronder is verstaan de mate waarin het rapport een handelingsperspectief heeft en aanzet aan tot concrete stappen met betekenis voor de burger;
- het directe effect van het rekenkamerrapport op het college van B&W en op het presteren van de onderzochte dienst;
- de reproduceerbaarheid van het onderzoek door andere rekenkamers.

Bij de weging van de twee thema's in de beoordeling van de rapporten – basiskwaliteit en doorwerking - heeft de jury zich op het standpunt gesteld, dat de basiskwaliteit in ieder geval voldoende moet zijn.

De mate waarin het rapport doorwerking heeft, is uiteindelijk doorslaggevend voor de nominatie en de uiteindelijke aanwijzing tot winnaar.

De genomineerden

Dit jaar zijn in totaal 29 rapporten ingediend: 24 door gemeentelijke rekenkamers; drie door provinciale rekenkamers; één door een Hoogheemraadschap en één door de Algemene Rekenkamer.

Deze 29 rapporten zijn in eerste aanleg beoordeeld door een team van 14 medewerkers. Dit team heeft uiteindelijk vijf rapporten genomineerd en opgenomen op de shortlist die werd voorgedragen aan de jury.

Dat waren in alfabetische volgorde:

1	Noordelijke Rekenkamer	"Naar verantwoorde grondverwerving" Grondverwerving door de provincie Fryslân in het tijdvak 2007 t/m 2010
2	Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch	"Beleid tot achter de horizon" Totstandkoming van klimaatbeleid in de gemeente 's-Hertogenbosch
3	Rekenkamer Amsterdam	"Canonherziening einde tijdvak" De gemeentelijke aanbiedingen onderzocht
4	Rekenkamer Breda	"Bredaas grondbeleid" Een onderzoek naar de informatievoorzieningen aan de raad, de grondexploitaties en de gemeentelijke programmering van de Gemeente Breda
5	Rekenkamer Oost-Nederland	"Social return" Nulmeting provincie Gelderland

Uit deze vijf nominaties heeft de jury de winnaar van de Goudvink 2013 gekozen.

De winnaar

In haar overleg op 3 oktober 2013 heeft de jury – gelet op de eisen ten aanzien van basiskwaliteit en doorwerking – als overtuigende winnaar aangewezen de Rekenkamer Breda met het onderzoek:

Bredaas grondbeleid

Een onderzoek naar de informatievoorziening aan de raad, de grondexploitatie en de gemeentelijke programmering van de Gemeente Breda.

De jury is van mening, dat het onderzoek van de Rekenkamer Breda het meest professionele onderzoek is.

Het rapport behandelt een onderwerp met een groot financieel belang; de structurele houdbaarheid van gemeentefinanciën dient de burger. De moeite die de rekenkamer zich getroost heeft om de resultaten van het onderzoek goed te laten landen is succesvol geweest.

Het rapport biedt een goed handelingsperspectief voor de gemeente. De gemeenteraad heeft een groot deel van de aanbevelingen onmiddellijk overgenomen. De andere aanbevelingen worden in een adviescommissie nader uitgewerkt. Het college was aanvankelijk afhoudend en kritisch over het rekenkamerrapport. Het werd door het actieve optreden van de gemeenteraad gedwongen de aanbevelingen van de rekenkamer serieus te nemen. De raad heeft met het rapport instrumenten aangereikt gekregen om de uitvoering van het beleid te controleren.

Het onderzoek zit methodisch zeer goed in elkaar en is mede daardoor goed reproduceerbaar voor andere rekenkamers. Het voldoet in ruime mate aan de vereisten van de basiskwaliteit. Het taalgebruik verhoogt de transparantie van het gemeentelijke beleid en maakt het onderwerp voor de burger toegankelijk.

De jury roemt voorts de standvastigheid en durf van de Rekenkamer Breda in de discussie over het openbaar maken van stukken. Voorheen werden deze vaak als vertrouwelijk bestempeld, waardoor effectieve controle op het beleid en de uitvoering ervan niet goed mogelijk was. De jury ziet hierin een voorbeeld voor andere gemeenten.

Ook de andere genomineerde rapporten bewijst de jury hulde. Zij merkt het volgende op:

De Rekenkamer Amsterdam behandelt met de erfpacht een gevoelig onderwerp. De rekenkamer is er in geslaagd buiten het politieke vaarwater te blijven. Het is methodisch sterk door zijn kwantitatieve toepassing. De jury waardeert de vergelijking van de uitkomsten van verschillende rekenmethodes. Het vergroot de transparantie van gemeentelijk beleid en bevat relevante informatie voor de burger.

De Noordelijke Rekenkamer geeft een zeer goede beschrijving van het belangrijke onderwerp Grondverwerving. Het is daardoor nuttig voor elk gemeenteraadslid en het heeft een grote invloed gehad op de politiek.

De Rekenkamer Oost-Nederland heeft met dit onderzoek een nulmeting uitgevoerd van het beleid ten aanzien van mensen die op afstand staan van de arbeidsmarkt. De methodiek van de nulmeting zou naar de mening van de jury veel vaker dan nu het geval is de basis van rekenkamer onderzoek moeten zijn.

De Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch heeft een degelijk onderzoek uitgevoerd naar Klimaatbeleid van de gemeente. Aansprekend daarin is de studie naar zes cassen.